

De verplichte accountantswissel kost de nodige hoofdbreken.

28 juli 2015

Uit beeld?

Peter van Dongen werd geacht tot rust te komen en te genieten van de paar vrije dagen die hij op voorspraak van de bestuursvoorzitter toch maar had opgenomen. Hoewel thuis anders gebracht was dat niet geheel uit vrije wil. Hij voelde aan dat er wel degelijk een zekere dwang op hem werd uitgeoefend. Natuurlijk had de voorzitter dat in alle toonaarden ontkend; met een stelligheid die Peter sowieso al verdacht vond. De opmerking "waarom ga je er niet een paar dagen tussenuit; we hebben een hectisch jaar achter de rug" was voor een doorsnee werknemer strikt genomen neutraal genoeg om geen bijbedoelingen te verwachten. Maar Peter was in zijn rol als secretaris van de Raad van Bestuur door de wol geverfd en wist dat in de wereld van de grote ego's de dubbele agenda meer regel dan uitzondering is. De opmerking "en de offertes van de accountantsbureaus kunnen wel even blijven liggen" had de doorslag gegeven. Dat was echt the limit. Was hij daarvoor al die maanden in touw geweest? En de deadline dan? En de keuze die hij met zijn team had gemaakt? Die hoefde door de ondernemingsleiding alleen maar te worden beklonken!

Dat besluit zou toch niet buiten hem om worden genomen....?

Bij zijn afscheid had een plotselinge ingeving Peter ertoe gebracht om Ilonka te verzoeken de gewraakte offertes in zijn koffertje te leggen. Met dat valies in de hand liet hij zich gewillig naar de voorgerezen directielimousine loodsen; wat een fantastische meid, ook daarvoor had ze gezorgd.

Onafhankelijk voorzitter

Het was hem ook duidelijk teveel geworden. Zijn weerstand was gebroken. Wat hem door de CFO als een eitje was voorgeschoteld had hem vooral hoofdbreken gekost. En slapeloze nachten. Zijn agenda werd er de afgelopen maanden volledig door beheerst. Niet eerder waren hij en zijn twee teamgenoten, de concerncontroller en het hoofd internal audit, in een keuzetraject met zoveel tegenstrijdige vooronderstellingen en absolute voorkeuren geconfronteerd. En nu ze eindelijk hun advies hadden uitgebracht bleef het besluit van de raad van bestuur daarover uit.

Successtory

Hij vroeg zich af hoe hij het zover had laten komen. Waar had zijn intuïtie hem in de steek gelaten? Voor de raad van bestuur had hij wel meer projecten onder zijn hoede genomen en tot een goed einde gebracht. Bijvoorbeeld riskmanagement; een project dat onlangs na drie jaar ontwerpen, instrueren en implementeren zeer succesvol was

afgerond. Het resultaat was er ook naar; de raad van bestuur kreeg nu per kwartaal inzicht in de lopende risico's en de wijze waarop daar op de verschillende managementniveaus mee werd omgegaan. Als voorzitter van de stuurgroep was hij er zelfs in geslaagd om, in samenwerking met de concerncontroller, de renovatie van de voorschriften op het gebied van administratieve organisatie en interne controle aan te pakken en te integreren in het risk managementproject. Met enige trots kon hij verhalen dat het hem was gelukt om de onderneming, qua internal control, aan de laatste eisen van de managementgoeroes te laten voldoen. Vooral het optuigen van concerncontrol en de professionele "small audit shop" had het bedrijf geen windeieren gelegd. Ere wie ere toekomt; zonder de hulp van het gerenommeerde organisatieadviesbureau zou hem dat allemaal niet zijn gelukt.

Verplichte accountantsroulatie

Was hij door de waardering voor zijn functioneren in het riskmanagementproject misschien een tikje overmoedig of enigszins onzorgvuldig geworden? Een reprise van zijn successtory leek er bij het project "verplichte accountantswissel" niet in te zitten. "Een eitje" had de CFO hem toevertrouwd; "het werk gebeurt door de drie partijen die we voor een aanbidding uitnodigen". "Die halen alles uit de kast ("of van de bank" had de CFO er gekscherend aan toegevoegd) om een gelijke offerte op te leveren". "Maak je geen zorgen", "Na hun flonkerende presentaties hoeven we alleen maar een keuze vanuit het onderbuik gevoel te maken; qua kwaliteitsniveau ontlopen de bureaus elkaar niet of nauwelijks".

Niet de tent, maar de vent

Wel werd Peter door de CFO geadviseerd om contact op te nemen met de voorzitter van de RvC. Naar het scheen beschikte deze over een schat aan ervaring op dit dossier; opgedaan bij andere commissariaten. Bovendien had deze al voorzichtig zijn voorkeur laten doorschemeren. De naam Kees van der Schreur was gevallen, zowel hoogleraar als partner bij een big firm.

"Als je een ander kiest heb je wat uit te leggen...".

Hoezo selectie?

In het begin liep alles van een leien dakje. De selectie van potentiële aanbieders was door de raad van commissarissen voorbereid; de voordracht van de drie partijen leek niemand te verrassen. Wat Peter in het begin wel verbaasde was een uitspraak op internet van een practitioner die beweerde dat een accountantswissel ook betekende dat werd ingeboet op de kwaliteit van de controle en dat deze eerst na drie jaar weer terug was. Dat niemand van de raad van commissarissen of de raad van bestuur daar wakker over leek te liggen riep vervolgens bij onze secretaris en zijn twee collega's wel weer de nodige vragen op.

Dubbele pet

Een ander bericht op internet kon ook al snel worden ontzenuwd. Een wetenschapper, zo heette het, deed onderzoek naar de "dubbele pet" van de internal auditor. Peter, de concerncontroller en het hoofd small audit shop waren het al gauw met elkaar eens. Het was juist de charme van onafhankelijk onderzoek dat de internal auditor slechts door een partij, de hoogste ondernemingsleiding of het auditcomité, werd aangestuurd. Dat er ook een lijn naar de externe accountant zou zijn omdat deze op de internal auditor zou moeten steunen werd door het drietal naar het rijk der fabelen verwezen. "De interne beheersingsstructuur is natuurlijk mijn verantwoordelijkheid" zo stelde de concerncontroller. "Over de kwaliteit van internal control fungeer ik als counterpart van de extern accountant" en "Dat varkentje dien ik te wassen".

Overigens herkenden ze in het standpunt van de wetenschapper ook de opvattingen uit een van de drie aanbiedingen; reden om die offerte als niet voldoende aan de eisen buiten mededinging te plaatsen.

De selectiecommissie beargumenteerde dat besluit als volgt:

"Een extern accountant die op internal audit wil steunen leeft nog in het besef dat er interne accountantsdiensten bestaan; de opkomst van internal audit heeft men duidelijk gemist; het zou ons terugvoeren naar de 20^e eeuw".

De patstelling

Zoals gebruikelijk beschikte het selectieteam slechts over geanonimiseerde offertes. Alleen de CFO en de voorzitter van de raad van commissarissen wisten dat onder de buiten mededinging geplaatste aanbidding de naam van Kees van der Schreur prijkte...

Arie Molenkamp RO (www.publicauditing.nl) is zelfstandig gevestigd als organisatieadviseur, auteur, opleider en coach. Eerder was hij directeur bij KPMG Management Consulting.